

Flandra Esperantisto

TIJDSCHRIFT VOOR ESPERANTO - ONDERWIJS EN - PROPAGANDA

Verschijnt maandelijks
Vijftiende jaargang
Nummer 11 (173)
NOVEMBER 1948

Vertegenwoordiger in Nederland :
NEDERLANDA ESPERANTO-CENTRO
Huygenstr. 17 B., Rotterdam-W.
Postrekening 514366 van J.C.J. Ham.

Orgaan van de
VLAAMSE ESPERANTISTEN-BOND
POSTBUS 342, BRUSSEL
Postrekening 2321.50 van V. E. B.

LIDGELDEN :
* Leden : 75 fr.
* Steunleden : min. 150 fr.
Inwonende leden : 25 fr.
(* met bondsorgaan)

ABONNEMENTEN :
België : 60 fr.
Nederland : 4 fl.
Ceteraj landoj : 75 bfr.
Proefn. : 5 fr. (1 r.k.)

Vraaggesprek over de wereldtaal Esperanto

Wij nemen aan dat de meeste luisteraars reeds over Esperanto hebben horen spreken. Kunt U ons precies zeggen wat Esperanto is ?

Zeker. Esperanto is een taal en wel een zogezegd « kunstmatige » internationale hulptaal. Dat betekent dat wanneer iemand alleen Frans kent en een ander iemand alleen Engels, het Esperanto de reddende taal wil zijn, die de betrekkingen tussen beide personen mogelijk maakt.

Waarom zegt u : « een zogezegd kunstmatige taal » ?

Omdat het begrip « kunstmatig » betrekkelijk is en bij vele mensen verward wordt met onnatuurlijkheid. Een vergelijking zal mijn gedachte duidelijker maken : Wanneer een vakkundig hovenier er in slaagt een nieuwe bloem te kweken uit de kruising van reeds bestaande bloemensoorten, dan is dat ingrijpen wel kunstmatig te noemen, doch het product is even echt en levend als alle andere bloemen.

Zo is ook Esperanto een levende kruising tussen Latijnse, Germaanse en Slavische taalelementen. De moderne taalkundigen staan overigens zeer welwillend tegenover Esperanto en deze taal wordt in de linguïstiek wetenschappelijk aanvaard.

U sprak over een « hulptaal ». Kan dan geen andere, reeds bestaande taal, die hulp verlenen ?

Zeer zeker. Iedere taal is daarvoor geschikt, op voorwaarde evenwel dat beide partijen die hulptaal vrijwillig als zodanig erkennen en aanvaarden en dat die taal internationaal geschikt weze.

Het Latijn b. v. is lang internationaal gebruikt geweest. Doch dit Latijn is alleen goed voor geleerden en daarenboven onbevredigend voor de moderne behoeften. Het Latijn was de taal voor één klasse van mensen, het Esperanto is het Latijn voor alle mensen.

Waarom dan geen levende taal als b.v. het Engels ?

Het Engels benadert inderdaad praktisch het meest het begrip internationale taal, doch het biedt nu eenmaal onoverkomelijke bezwaren die zowel van taalkundigen als van politiek-economischen aard zijn. De internationale taal moet vooreerst voldoen aan de eisen van fonetiek, buigzaamheid, welluidendheid, eenvoud, vlugge leesbaarheid, vrijheid van uitdrukking en zo meer. Doch voorai moet die taal door alle internationale partners vrijwillig erkend kunnen worden. Zou Frankrijk het Engels aanvaarden ? Acht U het mogelijk dat Duitsland of Rusland door het Engels aan te nemen de morele macht zouden over het hoofd zien ? Uit dat alles blijkt dat Esperanto de internationale taal bij uitstek is voor de kleine landjes, die aldus, althans langs de taal om, aan de machts-greep der Groten kunnen ontsnappen. Het is immers opvallend dat een land, in machtspositie, in de eerste plaats zijn eigen taal tracht op te dringen.

Waarom ligt volgens U de betekenis en de waarde van het Esperanto ?

In het korte tijdsbestek dat ons hier is voorbehouden, en met de hoop er bij een andere gelegenheid rustiger te kunnen over uitweiden, kan ik ten hoogste een paar zaken opsommen : buiten de sociale betekenis en de taalkundige verschijningsvorm zit de diepere waarde van het Esperanto in zijn groot pedagogisch belang. In opvoedkundig opzicht is gemakkelijk aan te tonen dat het Esperanto een stevig en uiterst gunstig leermiddel is om de moedertaal beter te doorgronden en om vreemde talenkennis voor te bereiden. Vervolgens is het Esperanto een daadwerkelijk middel tot vredesopvoeding bij de jeugd. Ten slotte berust de idee Esperanto op ethische grondslagen. Is Esperanto niet een uiting van het edel streven in ieder mens naar betere verstandhouding en naar directer contact ?

Sta me toe nog een vergelijking te maken : wij zien in het Esperanto een soort penicilline voor internationale kwalen. Quasi alle wereldbijekomsten op politiek, sociaal of wetenschappelijk domein zijn krachteloos en onmachtig. Door het Esperanto gesterkt, zal de internationale gezondheid stijgen.

Acht U zo geen kleinigheid als de internationale vrede dan slechts mogelijk

door het Esperanto ?

Het zou op zijn minst verwaand en dwepend zijn van onzenuwe moesten we zulks beweren. Doch het staat even vast, dat het Esperanto positief ten minste één daadwerkelijk en praktisch verwezenlijkbaar middel is dat bijdraagt tot bevordering van den vrede.

Hoe komt het dat Esperanto na een zestigjarig bestaan niet verder is ingeslagen bij de mensen ?

Grote gebouwen hebben diepe funderingen. In een kathedraal van morgen gelooft men pas als men ze boven de grond ziet oprijzen. Idealistische bewegingen hebben in alle tijden af te rekenen gehad met de logheid en inertie der massa. Materiële besommingen gaan vooraf. Twee wereldoorlogen schokten de mensen moreel. Meer dan elders is het hier waar, dat de strijd om de vrede meer moeite kost dan om oorlogen te winnen. Doch de waarde steekt dan ook in die trage verovering. En ik keer de zaak om en zeg, dat het Esperanto zijn levenskracht juist bewijst door zijn zestigjarig bestaan. Sinds 1887 onstonden blijvende getuigenissen van zijn beproefde, zijn dienstbaarheid en zijn adel.

Hoe ziet de Esperantobeweging er thans uit ?

Het kwaadste schijnt achter de rug : het propagandistisch pionierswerk. Alle beschaafde mensen zijn met de naam en de idee Esperanto nagenoeg vertrouwd. Het einddoel zal bereikt zijn op het ogenblik dat het Esperanto als verplicht leervak in alle scholen zal onderwezen worden. Facultatief bestaat dit reeds in menig land. Bij ons kunnen we wijzen op grote sympathie en belangstelling.

Hoe uit zich ten slotte de Esperanto-activiteit en waarheen richt zij zich ?

Daar het Esperanto gemeengoed is vinden we die activiteit in alle lagen en milieu's der bevolking terug. Om propagandistische redenen ageert men gewoonlijk in een bepaald gebied, binnen zowel als buiten een politieke of religieuze bestreving. Daardoor wint het Esperanto zo aan levenskracht. Er bestaan in ons land bonden en groeperingen naar ieders gading. Gemeenschappelijk echter streven ze allen één doel na : de officiële erkenning van het Esperanto. Deze stroming mondt dan uit in een internationale bond, die alle Esperantisten verenigt. Kortom : het streven der Esperantisten steunt hierop : In het nationaal plan heeft ieder burger zijn moedertaal, die ons het heiligst blijft.

In het internationaal plan weze Esperanto de moedertaal van de wereld-burger.

Kunt U niets in het Esperanto tot al onze luisteraars zeggen ?

Certe ! Esperanto estas belsona, facila, internacia lingvo ! (Zeker ! Esperanto is een welluidende, gemakkelijke internationale taal !)

Drs F. Mortelmans.

BNRO-Gent — 25-4-48, 21.15-21.30 u.

Babilado

Fakte nia Ligo rajtas fieri pri siaj efektivigoj dum la jaro 1948. Inter la plej gravaj ni citas : unue la akcepton de F.L.E. — kiel plenrajta landa asocio — fare de U.E.A., kaj, due, la kunfandigon de F.U.K.E. en F.L.E.

Sed kial haltigi tiujn ĝisfundajn rekonstruon kaj pligrandigon ? Ni do daŭrigu ! Vi certe rimarkis en la tagordo de nia ĝenerala statuta Lingkunsido neordinaran frazon. Temas pri la kunlaboro kun la (neŭtrala) Nederlanda Esperanto Asocio « La Estonta estas Nia », kulture nomata L.E.E.N.

Verdire ambaŭ Organizaĵoj faras la unuan paŝon al vere intima kaj daŭra kunlaborado. Ĉar tiu priparolenda punkto gravegas estas do nepre necese disvolvi la principojn kaj doni kelkajn detalojn.

En diversaj kunvenoj, la reprezentantoj de la estraro de ambaŭ organizaĵoj funde esploris la diversajn aspektojn de kunagado kaj fine subskribis la 26.9.48, en Mechelen, kontrakton, kiu resumigas kaj fiksas la elementojn de praktika kaj sistema kunlaborado. Tiu ĉi kontrakton la Estraro de nia Ligo submetos al la jarkunveno por aprobo aŭ malaprobo. Ni aldonu ke la ĉefestraro L.E.E.N. ekzamenis la kontrakton kaj jam unuanimemente akceptis ĝin, tiel ke baldaŭ referendumo inter la membroj definitive sankcios ĝin.

La principoj, sur kiuj baziĝas la aranĝo, estas kompreneble la dezirindeco de komuna agado inter la diverslandaj Esperanto-organizaĵoj, kaj speciale inter tiuj de Nederlando kaj de Flandrujo, tial ke ĝia lingvo estas identa ; krome, la konformeco inter la respektivaj celoj kaj la kunlaboremo de la du landoj sur ĉiuj kampoj.

Praktike tiuj principoj nepre havu jenajn efikojn : organon plejparte komunan, kun unu redakcio sed du ĉefredaktoroj — unu el ĉiu lando — kaj eventuale malmultaj propraj kolonoj, kiam la nomoj de la organo sangigis nek ĉe ni, nek en Nederlando, tiel ke la eldonkvanto de la revuo konsiderinde kreskos, rezulto profita por la du organizaĵoj ; reprezentadon de la du organizaĵoj unu per la alia, kaj same pri LEEN-libroservo kaj F.E.I. ; fine diversajn rekomendojn koncerne Kongresojn, eldonojn, somerajn feriojn, ktp.

Jen do realigo, kiun nia ĝenerala kun-

sido sendube konfirmos la 21-an de novembro venonta. Ĝi estas substrekinda ne nur pro la principa aŭ praktika aspektoj, sed precipe pro la fakto mem de la kunlaborado ; tamen, ĝi ne restu estrara afero, sed nepre disradiu tra la tutan liganaron : ni interkonatigu kun la nederlandaj esperantistoj, ni ĉestu la Kongreson de L.E.E.N. (Haarlem, Pasokon 1949), kaj ni certu ke multaj ĝemikoj el la Nordo venos Suden !

Ankaŭ en la realigo de feria semajno, ie en Nederlando, laŭ la ekzemplo jam sukcese montrita de la danaj ĝeasamideoj en Helsingör, ambaŭ Organizaĵoj fervore kunlaboru ; ni, flandroj, precipe per nia partoprenado multnombra ! Ni eble antaŭe vizitu Danlandon kaj ĉestu semajnon en Helsingör : tiel ni lernos kaj pasigos agrablajn feriojn. Sed poste pli pri tio !

Ĝis la 21-a de novembro.
via sekretario,
G. M.

XIV-a Kongreso F.L.E. GENT, 4-6 de junio 1949

UNUA KOMUNIKO

Jen jam la unua informoj pri nia venonta Kongreso, kiu, post Brugge, Mechelen kaj Blankenberge okazos en Gent.

La konsisto de la Komitato : Ges-anoj Drs Mortelmans, Van Neste, Terryn, D'Hainaut, Van Halter kaj De Boes.

Skribu al : S-ano De Boes, Clementinastraat 31.

Pagu al : S-ano Van Halter, St. Michielsplein 8 — Postĉekkonto, n° 4832.56.

Kongreskotizo : 50 Fr. po persono. Ni insiste petas ke tre multaj jam nun faru la ĝiron al S-ano Van Halter.

Glumarkoj kongresaj : ili estos haveblaj je 20 Fr. por 100.

Hoekje van den Penningmeester

ALLO — ALLO ! Hier Flandra Esperantisto 1949 !

Thans wordt, na een goed verlot, de werfactie weer ingezet !

Noteer dat wie onmiddellijk een lidmaatschapskaart V.E.B. 1949 vraagt, het blad kosteloos ontvangt vanaf de maand October ! Stort het bedrag — 75 fr. of minstens 150 fr. — op Postcheckrekening 232150, V.E.B. Brussel.

Verzuim niet steunleden te werven : zij werken onze bedrijvigheid aanzienlijk in de hand en bieden ruime mogelijkheden voor onze propaganda !

Dient het onderlijnd dat de leden regelmatig contact houden, o.a. door F.E., met de gebeurtenissen in de ganse Esperanto-wereld ; dat van 1.1.1949 af, de inwonende leden bedacht worden met « De Esperantist », tweemaandelijks, in 't Nederlands gesteld, interessant propagandablad ?

Hieronder reeds een tweede lijstje steunleden, die niet in gebreke wensten te blijven hun plicht tijdig te vervullen. Wie volgt het goede voorbeeld — nu ?

Dua Listo

Membroj-Subtenantoj 1949

7. S-ro Debaets Et., Assebroek 150 fr.
8. S-ro Maertens Gr., Assebroek 150 fr.
9. Meeus C. S., Antwerpen 200 fr.
10. S-ro Piot Const., Leuven 150 fr.

FLANDRA LIGO ESPERANTISTA STATUTA ĜENERALA LIGKUNSIDO

Brussel, dimanĉe 21. XI. 1948

La flandraj Esperantistoj kaj precipe la ligaj kaj sekciaj estraranoj kaj la reprezentantoj estas petataj ĉesti la sube indikitajn kunsidojn. Ne forgesu art. 9 de la O.R. ! Kiel kutime F.E.I. organizos logan kaj interesan libro-ekspozicion.

Ĉiuj kunsidoj okazos en la ejo « Vlaamse Club », E. Jacquainlaan, 121 kaj nepre la 21-an de novembro (ne la 14-an, kiel antaŭe komunkite !)

Pro la graveco de diversaj punktoj, ni insistas por ke ĉiu partoprenu kaj funde preparu la laboron por 1949 !

Estrarkunsido (10-a h.)

1. Malfermo. 2. Niaj rilatoj kun UEA. 3. Kunlaborado kun L.E.E.N. (La Estonto estas Nia). 4. Eksigoj de Estraranoj (art. 21 O.R.). 5. Kotizoj 1949. 6. Fermo.

Ĝenerala Jarkunveno (14 h.)

1. Malfermo
2. Sekretaria Raporto.
3. Financa Raporto
4. Rilatoj kun UEA.
5. Kunlaboro kun L.E.E.N.
6. Bilanco Kongreso 1948 (aprobo)
7. Eksigo de 6 Estraranoj kaj elektado (art. 21 O.R.)
8. Varbado F.L.E. kaj de Amikoj (Kotizoj)
9. Diversaĵoj
10. Fermo

OBSERVOJ

VERDAJ JUPOJ.

Ĉiuj flandraj, kaj jam ne malmultaj eksterlandaj esperantistoj konas kaj admiras niajn junajn, uniformitajn esperantistinojn. Kiel fresaj, printempaj floroj, en verda jupeto, blanka bluzo kaj kun la Esperanto-stelo spiteme sur la sino, ili deĵoras dum niaj propagandaj demonstraĵoj, solenaĵoj kaj kongresoj, portas flagojn, marŝas, kantas, dancas — kaj flegas kaj dorlotas nin. Unuvorte, tiu paca taĉmento estas nia fiero. Kaj se mi ne estus Pik, sed Pikino, mi entuziasme aligus al « la juna trup' en verda jup' »...

Al la plej ĉarma el ili mi ŝuldas eternan dankon. Okazis ke post festeno kaj kongresa bulo mi sentis min « nebona ». Kiel perfekta « Esperanto-hostess » ŝi glutigis al mi aspirinon, delikate prenis mian brakon kaj, por protekti mian indecon, laŭ ne tro lumaj stratetoj kondukis min al mia hotelo. Kara angelo!

Kaj imagu ke nia babilema sekretario plendis antaŭ nelonge en « Flandra Esperantisto » ke niaj « verdjupulinoj » ĝis nun restis solaj! Precipe li, kiu definitive forkaptis unu, devus scii ke « gesolaj » estas la nura taŭga esprimo ...

PIK.

8.000.000 !

Tot heden ondertekenden, 't zij individueel, 't zij collectief, acht miljoen personen het wereld-petitionnement voor Esperanto aan de Organisatie der Verenigde Volken (UNO). Het petitionnement wordt einde 1948 gesloten en dan aan de betreffende instantie overgemaakt. Geen twijfel dat 10.000.000 mensen zich dan voor Esperanto zullen uitgesproken hebben!

DE PUBLIEKE OPINIE IN NEDERLAND

Het Nederlands Instituut voor de Publieke Opinie heeft aldaar de vraag laten beantwoorden: Wanneer een taal wereldtaal zou moeten worden, dus in alle landen naast de eigen taal worden geleerd, welke taal zou dan naar Uw mening die wereldtaal moeten zijn?

38% verklaarden zich in dat geval voorstander van het Engels, 29% van het Esperanto, 2% van het Frans, 2% van het Duits en 1% voorstander van nog andere talen; 27% hadden dienaangaande geen mening.

Voor ons, Esperantisten, is deze uitslag ontgensprekelijk bemoedigend. Het publiek ziet slechts twee oplossingen: Engels of Esperanto. Dat het Engels nog de voorkeur geniet is niet verwonderlijk, gezien bevrijding en andere factoren nog een rol spelen. De Anglomanie is beslist maar een tijdelijk verschijnsel.

DE WERELD-TREKKERS-RONDE 1948

werd in Ierland gehouden. In totaal 22 jeugdherbergcentrales uit 19 diverse staten waren aanwezig. Ze ging de internationale jeugdherbergconferentie te Dublin vooraf. Dienaangaande lezen we een en ander in « De Trekker », het blad van de V.J.H.C. Maria Franco, die verslag uitbrengt, heeft er een « amusante cocktail van alle talen » gehoord. Ze laat er onmiddellijk op volgen: « Of je jezelf wereldburger voelt, wanneer je opgenomen wordt in zo'n broederschap, waarin afstanden van nationaliteit en taal zijn weggefallen en nog maar alleen telt het gemeenschappelijk trekkersideaal, dat allen verenigt in een sfeer van spontane hartelijkheid! »

TEGENSTRIJDIG

lijkt ons de bewering van M.F. waar ze schrijft dat « alle afstanden van taal waren weggefallen » en tevens van « een cocktail van alle talen » gewaagt. Een sfeer van spontane hartelijkheid op internationale bijeenkomsten is ontegensprekelijk in de eerste plaats afhankelijk van de mogelijkheid zonder tolken of zonder het gebruik van één bevoorrechte taal, ongedwongen en op voet van volkomen gelijkberechtigtheid te kunnen converseren.

De redactie van « De Trekker » is gelukkig onze mening toegedaan, zoals blijkt uit een nota in hetzelfde nummer. Ze geeft toe dat de tegenwoordigers van de V.J.H.C. op de internationale conferentie andermaal aan den lijve ondervonden, hoe het taalverschil de contactneming bemoeilijkt. Wij verheugen ons over deze eerlijke bekenntenis en het duidelijk inzicht van de V.J.H.C.-leiding. Zulk besef moet onvermijdelijk naar Esperanto leiden. Breekt de afvaardiging van de V.J.H.C. op de aanstaande internationale conferentie van de jeugdherbergbeweging niet eens een lans voor Esperanto? En waarom niet? Bij de « Natuurvrienden » staat men dienaangaande toch reeds een heel eind verder!

LA STUDANTO

DE ONTLEDING VAN DE ZIN. (Vervolg)

B. Bepalingen.

II. Bepalingen zonder voorzetsel.

Inderdaad, niet alle bepalingen beginnen met een voorzetsel. Zo in de zin: « De vrouw van de hovenier naait een jurk voor haar kleindochter » (zie Oogst-Sept.-nr.), stipten we twee bepalingen-met-voorzetsel aan, nl.: « van de hovenier » en « voor haar kleindochter », terwijl « een jurk » een bepaling-sonder-voorzetsel werd genoemd.

Welke is nu de rol van die bepaling-sonder-voorzetsel in de zin?

Om dat gemakkelijk te begrijpen, ontleden we de vorige zin, ontdaan van zijn bepalingen-met-voorzetsel: « De vrouw naait een jurk ».

Naait: gezegde. Wie naait? De vrouw: onderwerp. Dus: « de vrouw naait » is de kern van de zin. Nu plaatsen we de vraag « wat » na het werkwoord. De vrouw naait wat? Het antwoord: « een jurk » wordt lijdend voorwerp genoemd.

Evenzo in de zin: « Gij sluit de deur » is « Gij sluit », de kern. Nu de vraag: Gij sluit wat? « de deur: lijdend voorwerp ».

Opmerking: We vinden het onderwerp door de vraag « wie? » of « wat? » vóór het werkwoord te plaatsen (zie Juni-nr.). Om het lijdend voorwerp te ontdekken, wordt die vraag na het werkwoord geplaatst.

Het lijdend voorwerp werd ook wel « rechtstreeks voorwerp » genoemd. Zeker is het een rechtstreekse of directe bepaling (rekta komplemento), d.w.z., dat de werking, door het werkwoord genoemd, direct op de bepaling overgaat, zonder tussenkomst van een voorzetsel. Vb.: Hij leest een boek.

De andere bepalingen (die met een voorzetsel), worden niet-rechtstreekse of indirecte bepalingen (nerekta komplemento) genoemd, omdat de werking als het ware om het voorzetsel heen moet lopen, om de bepaling te bereiken. Vb.: Het potlood ligt op de tafel.

Zeer voornaam: In Esperanto krijgt de bepaling-sonder-voorzetsel de uitgang N.

Vb.: 1) La virino kudras roboN.
2) Vi fermas la pordoN.
3) Li legas libroN.

Om te weten welke woorden de uitgang N krijgen, moeten we ons dus afvragen, welke de bepalingen-sonder-voorzetsel, de directe bepalingen zijn (voorlopig nog maar het lijdend voorwerp.)

Ni analizas. Kudras: predikato. Kiu kudras? La virino: subjekto. La virino kudras kioN? RoboN: rekta komplemento. — Vi fermas: kerno. Vi fermas kioN? La pordoN: rekta komplemento. — Ook zo voor zin 3).

Waarom die uitgang « N »?

Zoals we in de vorige les zagen, is de woordorde vrij in Esperanto, de hulp-taal voor alle volkeren. In het Nederlands beginnen we een zin meestal met het onderwerp, of met een bepaling die geen lijdend voorwerp is. In sommige talen bestaat er als een neiging om wel het lijdend voorwerp vooraan te plaatsen. Vb.: « La leteron mi bone ricevis ». Was het vorige nu als volgt geschreven: « La letero mi bone ricevis » dan zouden we toch begrijpen, dat niet de brief mij ontving, doch ik de brief, m.a.w., dat niet « de brief », doch « ik » onderwerp is, en « de brief » lijdend voorwerp.

Doch in de zin: « Hierau ĉasisto atakis leono », kunnen we niet onderscheiden, wie aanviel en wie werd aangevallen. Omdat « ĉasisto » op de eerste plaats staat, wil dat nog niet zeggen, dat dit woord het onderwerp is; ook een leeuw kan een jager aanvallen. Werd de zin nochtans als volgt geschreven: (a) « Hierau ĉasisto atakis leono », dan weten we ook, dat een jager aanviel, en een leeuw werd aangevallen, m.a.w.: ĉasisto: subjekto; leonoN: rekta komplemento.

In de vorige zin mogen we de woordorde wijzigen: Hierau leonoN atakis ĉasisto. — Casisto leonoN atakis hierau, k.t.p., steeds weten we, dat een leeuw door een jager werd aangevallen, en dit, dank zij de uitgang N.

Valt een leeuw nu een jager aan, dan blijkt dat duidelijk uit: Hierau ĉasistoN atakis leono. Het is niet eens nodig de woordorde van zin (a) te veranderen.

Nu begrijpen we ook, dat we bij het ontleden van zinnen in Esperanto, gerust de vraag « kioN? » ook vóór het werkwoord mogen plaatsen. Vb.: KioN kudras la virino? — KioN vi fermas? Alleen moeten we er op letten, nooit de N te vergeten, anders begaan we een zware fout.

Waarom dus de « N »? Om verwarring van onderwerp met directe bepaling (voorlopig nog maar het lijdend voorwerp) te voorkomen.

Onderwerp en indirecte bepaling (bepaling-met-voorzetsel) kunnen nooit met elkaar verward, daarom hebben de woorden in die bepaling geen onderscheidingssteken nodig: het voorzetsel zelf

duidt aan dat, wat volgt, geen onderwerp kan zijn.

Belangrijke opmerkingen:

1) Behoort er een *adjectief* bij het lijdend voorwerp, dan krijgt het ook de uitgang N. Vb.: a) La virino kudras belaN roboN.

b) Vi fermas la altaN pordoN.
2) Is het lijdend voorwerp een *meervoudig substantief*, dan wordt de N achter de meervoudsvorm geplaatst. Vb.: a) La virino kudras roboJN.

b) Si legis kvin libroJN.
3) Het *adjectief*, dat een meervoudig substantief vergezelt, volgt dezelfde regel. Vb.: a) La virino kudras belaJN roboJN.

b) Si legis dikaJN libroJN.
4) Een zin, die een *koppelwoord* bevat, (zie Juli-nr.), kan nooit een lijdend voorwerp hebben.

Inderdaad, als we de zin: « La onklo estas afabla postoficisto » ontleden, dan valt hij uiteen in: la onklo: subjekto; estas afabla postoficisto: predikato. Het is zwaar foutief te gaan denken, dat de vraag « kio? » die na het werkwoord « estas » kan geplaatst worden (la onklo estas kio?), het lijdend voorwerp als antwoord zal geven. We zagen immers vroeger (Juli-nr.), dat « estas » niet in staat is zelfstandig het gezegde te vormen; « afabla postoficisto » komt het aanvullen. Samen vormen ze een naamwoordelijk gezegde, nooit een lijdend voorwerp. Evenzo: « La akvo fariĝas vapo ». La akvo: subjekto; fariĝas vapo: predikato, omdat « fariĝas » een koppelwoord is.

Daarom steunden we zó op de algehele afwezigheid van de « N » in het naamwoordelijk gezegde.

Bron: Tra la Labirinto de la Gramatiko (Faulhaber).

OEFENING 40 (10 punten)

Vertaal in Esperanto:

De Pijnboom.

Als de barre Winter zijn ruwe aanval op de planten doet, het groen als met zijn adem weghaast, en alles met een wit doods-kleed overdekt, dan blijft de pijnboom ongedeerd: hij blijft groen tussen sneeuw en ijs. Zijn kleur is de kleur van de hoop: alles mag verwelken en verdorren, de pijnboom troost ons met de gedachte, dat er nog leven is in de schijnbaar dode plantenwereld. Waar de dorre grond van de heide geen andere boom duldt, daar rijst hij met zijn slanke stam omhoog, krachtig en groot te midden van armoe en ellende.

(Uit: Wildzang, door L. Leopold)

In te zenden vóór 20-11-1948, aan het adres: V.E.B., Postbus 342, Brussel.

Wie de verbeterde taak terugwens, weze zo vriendelijk een postzegel in te sluiten.

Verbetering van Oefening 39.

A. Persoonlijk werk.

B. Op een examen in rechtswetenschap.

Professor: « Tot welke soort belastingen behoort de taxe op de honden? Tot de directe of tot de indirecte? »

Candidaat, na lang nadenken: « Tot de indirecte. »

Professor: « Ha! en hoe kunt gij uw bewering rechtvaardigen? »

Candidaat: « Omdat die belasting niet rechtstreeks door de honden wordt betaald »

(Uit « Mozaïko »)

T.

De Redactie antwoordt.

Over Oefening 38 (Oogst-Sept.-nr.)

1) Zijn vader werkt: Lia patro laboras (niet « sia »), daar « vader » onderwerp is.

2) Moeder = la patrino: tante = la onklino, want, « patrino = een moeder; « onklino » = een tante. In deze rubriek werd die regel bijna iedere maand herhaald. In 't vervolg wordt zulke fout dubbel aangerekend!

3) La patrino kudras por sia nepino (voor haar eigen kleindochter); « sia » en « lia (!) » zijn dus fout.

4) De koeien grazen = la bovinoj paŝas of paŝtas sin. — « Paŝtas » alleen is fout, en komt voor in een zin als: La ŝafisto paŝtas siajn ŝafojn: (laten grazen). Paŝtigas sur (niet « en »!) la herbejo.

5) « Het gaat niet over... » moet hier vertaald: ne temas pri...; « estas neeble pri... » is louter woordelijke vertaling, die dient vermeden.

Aan S. P. Blankenberge: 1) havas forpermeson: teg. tijd, als iets dat gewoonlijk voorvalt (zie Maart-nr.) — 2) Kerstmis = Kristnasko (het bijgevoegde « tago » of « festo » is overbodig). — 3) « multnombra » is niet de juiste vertaling voor overvloedig (= abunda). — Zie ook de algemene opmerkingen. — Toegekende punten: 7,5.

Aan G. D., Antwerpen: 1) vóór het

DE PERS OVER ESPERANTO

Gedurende de maand September 1948 vonden wij het hieronder opgesomde betreffende het Esperanto en de Esperanto-beweging.

A. Nederlandstalige pers:

Op 1.9.48 in « De Roode Vaan » — « Het Laatste Nieuws » en « De Nieuwe Gids » een mededeling: « De Zweedse Staat subsidieert Esperanto kursussen ». Hetzelfde in « De Gentenaar » (3.9.48).

Op 10.9.48 geeft « De Standaard » een uitgebreid relaas over de film « Berlin Express » waarin verschillende talen (ook Esperanto?) worden gesproken.

« De Belaar » (Brugge) plaatst op 17 en 24.9.48 een aankondiging van een debatavond over Esperanto en een te geven Esperanto cursus. Hetzelfde verscheen in « De Gazet » van 22.9.48.

In het Aug.-Sept. nummer van « Parlement » wordt aangekondigd dat er in dit blad een Esperanto-kursus zal worden gepubliceerd vanaf Oktober.

In het September Nr. van « Stabuco » verscheen weer een artikel in verband met Esperanto, door Heer H. Vermuyten.

In het September Nr. van « Echo » is een artikel uit « Modern Languages » genomen, nml. « Nieuwe werelddalen » met vergelijkende tekst in een vijftal geconstrueerde talen waaronder Esperanto.

B. Franstalige pers:

1.9.48 « Bulletin Commercial Belge » meldt dat de Belgische Ambassade te Karachi (Pakistan) aanzet tot gebruik van Engels, p. v. Frans in de handelsbriefwisseling. Zou Esperanto hier de knoop niet doorhakken?

3.9.48 « Courrier du Soir » — « Le Travail » en « Le Jour » met aankondiging van een Esperanto tentoonstelling te Verviers.

4.9.48 « Le Travail » met verslag over de te Verviers gehouden Esperanto tentoonstelling. Op 7.9.48 hetzelfde in « Le Jour » en « La Meuse ». Op 8.9.48 ook in « Courrier du Soir ».

8.9.48 « Le Matin » geeft een uitgebreid verslag over het Wereld-Esperanto Kongres te Malmö. « La Métropole » aankondiging van Esperanto cursus te Gent. Hetzelfde in « La Flandre Libérale ».

12.9.48 « Le Soir » aankondiging van een spreekbeurt in Esperanto te Brussel.

14.9.48 « La Dernière Heure » artikel betreffende de babelse spraakverwarring welke zal heersen in het Paleis de Chaillot. « De Soir » aankondiging van Esperanto-kursus.

19.9.48 « Le Phare » doet de taalmoeilijkheid uitschijnen in de vergaderingen van het « Pact der Vijf Mogendheden ». Ware Esperanto geen oplossing?

C. Duitsschrijvende pers:

« Berner Tagwacht » met verslag over het S.A.T. Kongres te Amsterdam.

« Oberländer Tagblatt » met verslag over het Wereld Esperanto Kongres te Malmö (Zweden).

« Solothurner Zeitung » en « Schweizerischen Blindenbote » met een artikel « Esperanto wordt ambtelijk ». Het gaat over Brazilië dat Esperanto op gelijke voet met het officieel Portugees gebruikt.

VOOR DE OPLEIDING ONZER TOERISTEN

Gedurende zijn 27-jarig bestaan heeft de Vlaamse Toeristenbond er steeds voor geijverd het toerisme bij de Vlamingen ingang te doen vinden en meer cultureel te doen opvatten.

Hij wil nog verder op die weg, door de verspreiding van een bijzondere cursus — de allereerste in België! — onder de titel « Praktische algemene handleiding voor de toerist ».

Gedurende 20 weken (met een week rust omstreeks Kerstmis, Karnaval en Pasen), ontvangen de kursisten vanaf 1 November elke week zes lessen. In totaal dus 120 lessen. Daarenboven kunnen geregeld door de kursist vragen worden gesteld in verband met de leer-gang.

In de cursus zijn samengevat alle « toeristische » wetenschappen, zover ze voor de algemene scholing van de toerist belang hebben. Aan de verkeersmiddelen, de reisvoorbereiding, raadgevingen voor leiders en gidsen en vooral aan de bibliografie wordt veel belang gehecht.

Na afloop van de lessenreeks kunnen de kursisten vrijwillig deelnemen aan een theoretische en praktische examenproef. Bij welslagen wordt hun een V.T.B.-brevet uitgereikt.

Wie betreffende deze leergang inlichtingen verlangt, schrijve dadelijk naar het hoofdsekretariaat van de V.T.B., St. Jakobsmarkt 45, Antwerpen.

huis: antaŭ (niet malantaŭ); — 2) koeien: bovinoj (niet bovoj). — Vergelijk uw werk met de modelvertaling, verschenen in het vorig nr., lees en bestudeer de algemene opmerkingen, en herbegin met nieuwe moed. — Toegekende punten: 4. Gratulojn al V. E. V. Gent, kiu gajnis la ĉi-monatan premio-kuponon.

Radio

Ziehier, ten gerieve van onze lezers-radioliefhebbers, de meest recente inlichtingen aangaande de E. Radio-uitzendingen. Men gelieve volgende verkortingen te noteren: N = Nieuws; S = Spreekbeurt; C = Cursus. Tevens dat het uurstelsel Greenwich werd gebruikt, zodat een uur dient bijgevoegd, wat betreft Centraal Europa.

Dagelijks: 16.30-16.45 Praha, 1935 m. en 31.41 m. (N); Parijs: 41.21 m. 22.00-22.15; Praha: 49.92 m. (S).

Maandag: 11.30-11.40 PRG2 (Brazilië), 104 m. (S); 17.30-17.40 Wien II 31 m., 41 m. en 228.6 m. (N); 21.50-22.00 Praha. 470.2 m. Spreekbeurten. Interviews, theater, liederen en nieuws; 22.00-22.30. Tsjecko-Slowakije, 269 m. en 325 m. «Verda Stacio». Kunstprogramma (enkel de eerste Maandag van iedere maand); 23.30-23.35, Budapest I. 549 m. (N).

Dinsdag: 18.05-18.10, Bern 25.61 m. en 48.66 m. (S) van Dr. Baur; 18.05-18.10, Sofia, 32.09 m. (S); 20.45-21.00, Hradec Králové, 238 m. (uitgezonderd de eerste Dinsdag); 21.00-21.10, Ostrava, 259 m. (uitgezonderd de eerste Dinsdag).

Woensdag: 10.15-10.35, Paris, 431.7 m. (C); 21.10-21.25, Warszawa III, 48.25 m. (N); 23.30-23.35, Budapest I (zoals Maandag).

Donderdag: 17.45-18.00, Hradec Králové, 280 m.; 17.55-18.00, Bern, 25.61 m. en 48.66 m. (S) van Dr. Privat; 21.50-22.00, Praha, (zoals Maandag); 21.00-21.10, Ostrava, 259 m.

Vrijdag: 18.50-19.00, Sofia, 32.99 (S); 23.30-23.35, Budapest I (zoals Maandag).

Zaterdag: 12.00-12.15, München, 405 m. en 48.70 m. en Nürnberg, 315.8 m., (C) (iedere tweede Zaterdag).

(Naar «Esperanto, Oct.-nr.»)

Faktoj pri Danlando

Estas la eldonejo de la granda dana tagjurnalo «Politiken», kiu prezentas al ni tiun tradukon el la dana (de P. Thorsen kaj H.V. Rasmussen), libreton de 68 p. kun ilustraĵoj, kartonita koverto kaj formato 12 x 16.5 cm. Prezo: 3 d. kr. Kunlaboris la Libro-Servo de Centra Dana Esperantista Ligo, Pr. Jörgensgade 4 A, Kopenhago N.

Tiu nepre interesa kaj havinda verketo vicigas en la serio KIU-KIO-KIE kaj aperis jam en la angla, hispana, franca lingvoj kaj nun en Esperanto.

ESPERANTO-DICHTERS in vertaling

Ook het Vlaamse land heeft zich niet onbetuigd gelaten. In ons midden heeft een dichteres, die zich — bijna veertig jaren geleden in diverse tijdschriften deed opmerken, nl. Maria Elworthy-Posenaer (Antwerpen 1874). In 1906 reeds trad zij tot de beweging toe en verscheidene harer originele korte verhalen werden in de «Esperantaj Floraj Ludoj» bekroond. Als lid van de toenmalige «Esperantista Literatura Asocio» was zij in briefwisseling met de voornaamste dichteres Maria Hankel. Zij vertaalde o.a. uit het werk van Johanna van Woude, maar haar bekendste vertaling is «Rikke tikke tak» (Conscience), die door de «Esperanta Akademio» werd onderscheiden.

Maria Elworthy-Posenaer weerspiegelt in haar nog immer bedrijvige liefde voor het Esperanto, een verleden dat, zoals het trilt in de romantische noot van haar poëzie, de voedingsbodem was voor grootse idealen.

IK MIN U

M. Elworthy-Posenaer

De linde ruist het aan de linde,
— Gij liefde heerst in de natuur —
Het bloempje wiegelt het de vlinder,
Klimop het fluistert aan de muur,
De duif het kirt aan zijn duivin:
«Ik min u, o hoe ik u min!»

Het windje suizelt het de blaren,
De beek het babbelt aan de wei,
De zon het straalt de korenaren,
De paarlendauw zijn blarensprei,
De minnaar zegt het zijn vriendin:
«Ik min u, o hoe ik u min!»

Het mos zal het de steen bekennen,
Het vogeltje zingt het de tak,
En met haar helder zoetste stemme
De moeder tot het kind het sprak,
De gade tot zijn gezelling:
«Ik min u, o hoe ik u min!»

Gij liefde enige vreugd van 't leven,
God heeft u aan de mens gegeven,
Opdat gij op zijn doornenbaan
Zoudt mooier maken zijn bestaan.
Dus zingen wij met blijden zin:
«Ik min u, o hoe ik u min!»

In dit concert der liefde op aarde,
In deze enige klankengarde
Een enkel lied is 't dat ontbreekt,
Des lieften hart, ach niet meer spreekt
Tot de ongelukkige vriendin:
«Ik min u, o hoe ik u min!»

1912

(Hector Vermuyten)

Plaatselijk Nieuws

PLAATSELIJK NIEUWS

V. E. B. Afdeling Brugge. — 16.9 : Werkvergadering; kruiswoordraadsel en nieuwsjes uit verscheidene landen. Op 23.9 spreekbeurt door de Bondssecretaris Maertens: «La Elektronj en nia Vivo». Op 20.9 : Esperanto debatavond, inleiding tot onze cursus. Propaganda door locale pers en van persoon tot persoon hadden heel wat mensen gelokt, waaronder de leden van de Belgische Bond. Onze Voorzitter Drs F. Roose, gaf een gedetailleerd overzicht van de Esperanto-beweging vroeger en nu en overtuigde iedereen, vermits niemand opmerkingen maakte of vragen stelde. Verscheidene personen lieten zich inschrijven voor onze cursus. Dient vermeld dat de echtelieden Maertens zich hadden ingespannen om een boekentoonstelling in te richten. Op 3.10.48 gezellige feestavond geleid door A. Dumarez. Op 7.10.48 spreekbeurt van onze Voorzitter over: «Ontstaan en Ontwikkeling der kunsttalen.»

V. E. B. Afdeling Brussel. — Het bestuur van de afd. is nu als volgt samengesteld: E. Cortvriendt (Voorzitter), A. Sutterman, Opzichterstr. 87, Brussel (Sekretaris) en Mej. José Kempen (Penningmeester).

De lopende cursus nadert zijn einde. In December a.s. wordt met een nieuwe cursus voor beginnelingen aangevangen.

Reeds 18 leden schreven in voor de reis naar Helsingör (Denemarken) die in de zomer 1949 door het hoofdbestuur van de V. E. B. wordt ingericht.

Op Zaterdag 4 December a.s. vanaf 20 u. geeft afd. Brussel haar feest in de «Vlaamse Club», Em. Jacquainlaan 121, Brussel. Wie verleden maal van de partij was zal ook nu niet willen ontbreken!

V. E. B. Afdeling Mechelen: De bestuursverkiezingen gaven aanleiding tot de bevestiging van de leiders der afdeling in hun taak: S-anoj Dr. Van Gindertaelen (voorz.), Vercammen (ondervoorz.), Willems (secr.), Goedgezelschap (penningm.). Onze cursus in het kader der stedelijke avondleergangen begon op 19.X na ernstige propaganda gevoerd door de pers en door bestelling van 5.000 vlugschriften. De afdeling mocht zich verheugen in de geboorte van Dirk Luyten, eerste zoon van onze trouwe leden, de echtgenoten Luyten-Janvier: onze oprechte gelukwensen en alle heil en voorspoed aan het jonge inwonend lid! Reeds 14 leden hebben zich gemeld voor een reis naar Helsingör en storten iedere Dinsdag op de te dien einde ingerichte spaarkas.

Ons Raambiljet

in drie kleuren (formaat 22 x 33,50 cm.) kost nu nog slechts 2 fr. (— 20% korting aan afdelingen en vertegenwoordigers van de V.E.B.)

Uit te hangen bij leden, kennissen en bereidwillige winkeliers en overal waar daartoe de gelegenheid bestaat. Wordt ook geleverd, aan dezelfde prijs, met vrije ruimte voor het aanbrengen van een of andere mededeling (b.v. «Vraagt hier inlichtingen» of het aankondigen van een cursus, vergadering, feest, voordracht e.d.) Hoe dan ook aangewend, ons raambiljet is een prachtig en suggestief propagandamiddel. Bestelt nu een kwantum bij

Vlaams Esperanto-Instituut

Pieter v. Humbeekstr. 3, Brussel-W.

(p.r.: 326851)

bibliografio

NUNTEMPA POLLANDO-Eldono de Asocio de Esperantistoj en Pollando. — Varsovio, Marszakowska 81/32 — 1948. 60 p.

Kvankam la nuntempa homo ne emas al objektiva prijuĝo, decas ke ĉiu Esperantisto kompare aŭskultu la diversajn internaciajn sonojn, precipe kiam ili venas de bonfidaj samideanoj. Saĝulo scias ion sed neniu scias ĉion, iras ĉiu kruro laŭ sia plezuro kaj ekzameni ne devigas preni. Tial oni ekkonu ĉi tiun aktualan, oficialaspektan, informan broŝuron pri la konceptoj kaj jamaj realigoj, rilate al la pola ŝtatkonstruo, eksterlanda politiko, klerigo, rekonstruo, profesiaj unuigoj, ekonomio, kooperativa movado kaj al la esperanta afero, apogata de la aŭtoritato.

La lingvo klara instigas al kelkaj konstatoj. La landnomoj finiĝas per -io, sed Polujo nomiĝas senescepte *Pollando*; *absolvinto* (abituriento); *agresio* (agreso?); *kamero* (ĉambro) *nobelulara* (nobelara); *materiara* (materia); *fabrikato* (fabrikaĵo); *de vidpunkto* (el, laŭ); *kribo* (por suĉinfanoj); *popola demokratio* (ĉu pleonasmo?); *realizi* apud *realigi* krom aliaj *iz-verboj* (*demokratizi*, *aprovizi*, *stabilizi* k.s.) La litero «*ù*» (p. 17, 34, 48) aspektas ... erara, ĉar alioke la kutima supersigno estas anstataŭita de la «*tegmeta*» (^) Kelkfoje la difinita artikolo mankas kaj preseraroj estas korektotaj.

TYN.

LA JUNA VIVO. Internacia Kantaro, eld. J. Muusses, Purmerend (Ned.), 1948, 48 p., form. 16 x 12,5 cm. prezo: g. 0,75.

Tiu ĉi kantaro enhavas 30 kantojn (dancojn, marŝojn kaj aliajn) de deko da nacioj, inter kiuj plej multajn el Germanujo, Flandrujo kaj Ĉeĥoslovakujo. Tre havinda, praktika kaj plaĉe eldonita verketo.

LA VIZAGO DE LA TERGLOBO, trad. S-ino H.A.M. Huyghens (prilaboris J.F.C.M. Derckx), filmbendo 397/8, 1948, 26 p.

BORNEO laŭ bildoj, S-INO H.A.M. Huyghens, (prilaboris J.F.C.M. Derckx), filmbendo 399/12, 1948, 22 p.

PALESTINO, norda parto kaj suda partoj, trad. F-ino M.A. Goedhart, filmbendoj 327.14 kaj 328/15, 1948, 22 kaj 16 p.

MEKSIKIO, trad. S-ino H.A.M. Huyghens (prilaboris J.F.C.M. Derckx), filmbendo 437/8, 1948, 21 p.

LA MIRINDA NILOLANDO, trad. J.M. Oerlemans (prilaboris J.F.C.M. Derckx), filmbendo 326/11. 1948, 27 p.

KUN SVEN HEDIN al la Transhimalaĵo, trad. Ges-roj Derckx, filmbendo 127/6, 1947, 21 p.

MARVOJAGO DE AMSTERDAMO AL INDONEZIO, trad. F-ino M.A. Goedhart, filmbendo 419/10, 23 p.

LA NEDERLANDA PROVINCO ZELANDO, KIEL TURISTREGIONO, trad. S-ino Derckx, filmbendo 146/13, 1948, 12 p.

SOVAGAJ BESTOJ DE AFRIKO, trad. J.F.C.M. Derckx, filmbendo 143/7, 1948, 23 p.

PROSPEKTO DE LA FILMSTRIOJ, dua prospekto eldonita de E.F.G. Antwerpsestr. 45 Bergen-op-Zoom (Nederland), 1948, 36 p.

Se komence la tekstoj, tradukitaj el la nederlanda, ne plaĉis, ĉar ili enhavis erarojn gramatikajn kaj stilajn kaj ĉar la tradukmaniero ne estis perfekta, oni ne plu prave diros la samon pri la supre menciitaj libretoj. Ili nepre taŭgas por prelegoj, bazitaj sur la filmstrioj mem, kiuj prezentas tre klarajn kaj belajn bildojn.

La sistemo estas nepre uzinda kaj taŭgas por agrablighi la grupkunsidojn kaj plialtigi, se necese, ilian kulturan nivelon.

Ĉiuj estas mendebaj kaj pageblaj pere de F.E.I., P. Van Humbeekstr. 3, Brussel W.

T.V.G. DIABLET' EN LA BOTEL' de R.L. Stevenson, el la angla de J. Seka, Kolekto Internaciaj kajeroj n° 1, eld. E. Eldonejo, Mainz (Germ.), 1948, 48 p.

CE LA SANKTAJ AKVOJ, dua parto, de J. C. Heer, el la germana de A. Buder, P. Le Brun, J. Schmid, eld. Svisa S-Societo, Bern, 1948, 135 p. Recenzo pri la du partoj kaj pri la antaŭa verketo aperos en nia decembra numero.

Libroj el Svislando

PENSOJ DE ZAMENHOF

Sentencoj de Zamenhof en Esperanto kun tradukoj en la franca, angla, germana kaj itala lingvoj. Plej inda tutmonda propagandilo: oni donace disvastigu tiun zamenhofan antologieton samtempe kun nacia ŝlosilo kaj varbilo kaj sendube oni vekos ĉe la ricevinto tujan interesigon por nia afero!

Dukolore presita, 32-paĝa, plaĉaspekta broŝuro: 11 bfr.

DU AMOSENTAJ NOVELOJ

La klasika novelo «Imenlago» de Theodor Storm kaj la ĉarma novelo «Maruška» de Mela Escherich. Ambaŭ prozaĵoj estas traplektaĵoj de mirinda poezio.

Broŝuro 41-paĝa, zorgo eldonita: 22 bfr.

CE LA SANKTAJ AKVOJ

La fama romano el la svisa montegaro de C. J. Heer, kiu pritraktas laŭ rava rakontmaniero diversajn epokojn en altmontara valo de Svisujo.

En du broŝuritaĵoj volumoj kun plaĉa ilustritaj ŝirmkovriloj, kune 219 paĝoj: 66 bfr.

Mendu ĉe via librejo:

Vlaams Esperanto-Instituut
Pieter v. Humbeekstr. 3, Brussel-W.
(p.r.: 326851)

PREMION gajnis post n-roj 47-48 : Verda.

N-ro 49. SOLVOJ.

HORIZONTALE. 1. lament. — 2. obstin. — 3. rezign. — 4. dorlot. — 5. arm. — 6. jongl. ; budek. — 7. ar. — 8. aspir. ; enuig. — 9. el. — 10. arkaik. — 11. sporad.

VERTIKALE. 1. aj. — 2. aper ; observ. — 3. an, in, on. — 4. ekip ; grimac. — 5. al. — 6. tonndr ; eks. — 7. — ombrel. — 8. ostr ; bo. — 9. laktuk. — 10. pizo ; da. — 11. tedege.

N-ro 50.

HORIZONTALE. 1. malfru. — 2. zigzag. — 3. funkci. — 4. nimbus. — 5. edz. — 6. himer ; olell. — 7. il, ul. — 8. fumaj ; insid. — 9. el. — 10. difekt. — 11. ebrui.

VERTIKALE. 1. eñ. — 2. aĉul ; imunig. — 3. em, um. — 4. fiks ; egalec. — 5. er. — 6. uzind ; etc. — 7. izolil. — 8. agem ; ar. — 9. bremsi. — 10. vaku ; nu. — 11. solida.

N-ro 51. SILABENIGMO.

El la donitaj 57 silabaj formu 16 vortojn respondantaj al la subaj difinoj. Legu la unuajn literojn de supre malsupren, poste la kvinajn, por trovi pro-

Niaj Esperanto-Enigmoj kun premioj

verbon.

La silaboj : a-a-al-an-bli-ci-co-co-ĉa-do-du-e-ek-fek-gi-go-ĝi-i-im-jus-jo-li-li-lo-lo-lum-me-naj-naŭ-ni-no-o-o-on-pe-pe-pi-pre-ra-ri-ri-rom-ros-si-sis-so-su-tate-te-ti-ti-to-to-ur-ven-zis.

La difinoj : 1. difektiĝi kiel arbo sub la multego da fruktoj. — 2. regna interligo. — 3. morala virto. — 4. dufoje aldona la saman kvanton. — 5. influo sur la koro aŭ la spirito. — 6. esti supera je iu. — 7. ina sovaĝa besto. — 8. en forno kuirita viando. — 9. li mortigas bestojn. — 10. esti. — 11. neforta ŝtormo. — 12. ne malpli. — 13. ĝi faras fotografajn belajn. — 14. fortranĉi malsanan parton de korpo. — 15. havanta ondan konturon. — 16. oni ofte uzas ĝin por malfermi kestojn.

N-ro 52. KRUCVORTENIGMO.

HORIZONTALE. 1. por tia objekto oni ne postulas tro altan prezon, male (R). — 3. ĝi estas uzata por iluminado (R) ; speco de resumo (R). — 4. teksita el lino. — 5. konservejo en farmbieno (R).

12x12 grid for crossword puzzle.

6. iu malkaŝema kaj kredema kiel infano (R). — 7. sin kaŝi por surprize ataki (R). — 8. kruele turmenti (R). — 9. eliĝi nevideble (R). — 10. laŭvorte ripeti tekston ; publika veturilo (R). — 12. li helpas ĉe ies laboro.

VERTIKALE. 1. En tiu stato homoj

ANONCETOJ

Ukrajna Esperantisto, interesa, 12-paĝa, monata, regula. Jarabono, 18 rk. Senpagan ekzempleron : « Ukrajna Esperantisto, (13 a) BAYREUTH, Leonrodstr. 1/1, USA-Zono, Germanujo.

Desiras interŝangi il. poŝtkartojn kaj poŝtmarkojn kun flandroj : HERWIN HARTTEL, Dresden A. 36, Hülsstr. 10, Germanujo (sov. zono.)

ne estas feliĉaj (R). — 2. kato tion faras (R). — 3. malhelpi troan vastigon de io (R) ; ŝipeto (R). — 4. gravurita desegno, kies entaĵojn oni pleniĝas per nigra emajlo (R). — 5. unuigo (R) ; kunkolekti pajlon, foliojn por speciala ilo (R). — 6. birdo (R). — 7. ĝi alligas muskolan al ostoj (R). — 8. speco de ŝipo (R) ; ne pli ol. — 9. ujo (R). — 10. birdo (R) ; juvela ŝtono (R). — 11. nur en mallumo ni vidas ĝin (R). — 12. Profitanta peranto inter vendantoj kaj aĉetantoj. — 12. li helpas ĉe ies laboro. — 12. li helpas ĉe ies laboro.

II.

La bonsenco & sincero de supraj paroloj, cetere naturaj ĉe laboristoj, metas la problemon sur ĝian veran lokon. Temas pri la aktiva lingvo-scio, t.e. pri la povo paroli & skribi senerare. La pasiva scio — komprenpovo — nin ne interesas. La kutima propaganda diro ke Esperanto estas facilega, lernebla en kelkaj semajnoj (— aŭ eĉ en kelkaj tagoj aŭ horoj), rilatas nur pasivan scion & nur ĉe Okcident-Eŭropanoj, kiuj antaŭ la studo jam komprenas pli ol duonon da vortoj. En 1922 la ĉino Kenn diris : « Ĉino bezonas nur 2 jarojn por lerni Esperanton, dum por aliaj naciaj lingvoj necesas... 6 por angla, 7 por franca, 8 por germana... »

La ĉi-skribanto akiris aktivan scion nur post du jaroj, malgraŭ la scio de la greka, latina, franca, iom germana, sur la patrin-fundo ruslingva.

De komenco mia cerbo estis venenita per la diro de propagandilo : « Esperanto estas lernebla en kelkaj tagoj ». Tio maldiligentigis min. Mi plurfoje eklernis & plurfoje ĉesis lerni... Nur kiam mi komprenis ke Esperanto postulas seriozan plurmonatan studon, nur tiam mi lastfoje ek- & fin-lernis ĝin. En la Fundamenta Krestomatio ni legas jenan... naivajon... » por ĝia elernado sufiĉas kelke da tagoj... » (p. 248). Do, ne ĉio Zamenhofs estas vera & ĝusta ! Dum iama propaganda vespero, kiam flamanta Esperantisto klamis ke Esperanto estas lernebla dum 2-3 tagoj, levigis viro kiu trankvile diris : « Se tio veras, via lingvo estas nur ludileto, kies valoro egalas al la dutaga lernado. » La lingvo artefarita ekzistas ne en la libroj, sed en la homoj, kiuj ĝin posedas, ĉiu laŭ sia povo. La lingvo Esperanto en la cerbo de serioza studento estas pli riĉa & pli klara ol la lingvaĉo de neseriozulo.

Tamen, estas realaj kvalitoj, kiuj malfaciligas nian lingvon. Unue la tro similaj vortoj, gravaj por la kompreno : iu, tiu, ĉiu, ĉi, ĝi, iĝi, igi, ili, ili, ... Poste vortoparoj : socia-sociala, neutra-neŭtrala, disciplino-disciplino, okazo-kazo, maso-amaso, teroro-teruro, dono-donaco, popola-populara, klara-klera, komisio-komisiono, difini-definitiva, deveni-diveni, k.m.a. Krome diversaj vortaroj donas malsamajn vortojn por samaj ideoj : virbovo, ovo & virobovo ; miljaro & jarmilo ; netaŭga & maltaŭga ; parolado & prelego & lekcio ; popola & populara & vulgara ; liceo & gimnazio & kolegio ; estro & ĉefo & direktoro & prezidanto & regento & rektoro ; radikaro & vortaro & leksikono ; k.m.a. Manko de klara regulo pri LA rezultigas preskaŭ nervan malsanon ĉe komencantoj kies hejmlingvo estas sen artikoloj. La akuzativo restas la rifo, kiu senĉese minacas eĉ spertegajn Okcident-Eŭropajn samideanojn. Post la morto de Th. Cart, ŝajnas, ne plu estas francoj, kapablaj senerare uzi (aŭ pliofte -ne uzi) la akuzativon. Kaj tamen, misera orientano, iu neklera serbo aŭ slovako, post kelktaga studo de Esperanto jam senerare ĝin uzas. Oni kulpigas la aŭtoron mem de Esperanto pri la akuzativa tragedio : li ja en sia « Plena Gramatiko » (fundamenta) donis jenan regulon : « La akuzativo formiĝas per aldono de n. » Kaj ne restas mistero kial franco tradukas la frazon : Un beau jour... per : unu bela tago..., anstataŭ : Unu belan tagon... se li scias nur ke la akuzativo formiĝas per la aldono de -n ! Plej kurioze estas ke mi trovis en la Zamenhofs verkaron mem plurajn erarojn en la akuzativa uzo (& ne-uzo) ! Ankoraŭ pli delikata estas DA — la plej alta kriterio de la lingvoposedo. En la deklaro de la Akademia Prezidanto : « Lingvaj Problemoj » (Heroldo, 1938, junio) mi trovis 24 gramatikajn erarojn, inter kiuj ankaŭ la ne-uzo de DA. Jen la frazo : « Unua listo de cent difinoj jam aperis en la gazetaro ». Mi demandas : Kio aperis ? listo aŭ difinoj ? — Vi respondu : aperis difinoj... — Mi konkludas ; Do, aperis listo da cent difinoj... Tio postulas pliklarigon. Jen dua, imagebla, frazo : « Preter mi pasis vico de (...da...) soldatoj. » Kiu pasis : Vico aŭ soldatoj ? — Pasis la soldatoj (en vico). — Do, pasis vico da soldatoj. Nun ni atendu jenan regulon, kiu ŝajnas ĝusta : « O de X estas O. Sed O da X estas X ». Enmetu diversajn radikojn, kaj la reguloj ĉiam pravos ; ekzemple :

- Glaso de vino estas glaso... (por vino).
Glaso da vino estas vino... (en glaso).
Vico de vortoj estas vico... (en vortoj).
Vico da vortoj estas vortoj... (en vico).

Ankoraŭ unu malfacilo, por orientanoj, estas en tro vasta & multrola uzado de DE.

- Domo de patro = patra domo, aŭ ekzakte : patrias domo.
De komenco ĝis fino = ekde komenco...
Esprimis aprobon de la letero... = al la letero...
Glaso de vino = ...por vino...
Eksaltis de surprizo = ...pro...
Tria tago de Junio = ...en Junio.
Tri estas duono de ses = ...el ses.
Li kuris de la pordo al la muro = ...for el...
La virino petas de vi = petas ke vi donu...
Deveno de Esperanto = Elveno...
Laboro farita de li = ...per li.

DEVENO & VIVO

DE LA LINGVO ESPERANTO

originale verkis : Petro Stojan

Sola helplingvo de la mondo = ...en la...
Malseka de ploro = ...pro... k.m.a.

Zamenhof kreis Esperanton ne por la aristokrataj sinjoroj — kiuj vere ne bezonas ion ajn helplingvon — sed por la simplaj ĝemoj. Kaj tamen, deposed 1908, formiĝis en Esperantujo tendenco al aristokratismo, al klasikismo, kiu minacas ridindigi la movadon, ne donante al ĝi ion alian, utilan.

El la konfesoj de Zamenhof mem & de lia familio, ni scias ke en la jaroj 1888-1898 li vivadis ne nur modeste, nekomforte... ankaŭ malriĉe... Mi ne trovis pri tio aludon pli elokventan ol jenaj frazoj el la « Ekzercaro » ; « La infanoj ploras, ĉar ili volas manĝi. Sur la kameno inter du potoj staras fera kaldrono ; el la kaldrono eliras vaporo. Li donis al mi teon kun sukero, sed sen kremoj. Por ĉi aĉetita funto da teo la komercisto aldonas senpage funton da sukero. Mi aĉetis dekon da ovoj. Tiu malferma pano estas malmola kiel ŝtono. La tablo staras malrekte kaj kredeble baldaŭ renversigos. La tranĉilo estis tiel malakra, ke mi ne povis tranĉi per ĝi la viandon. Mi mangis bongustan ovajon. Tuj post la hejto la formo estis varmega... kaj post tri horoj ĝi estis jam tute malvarma. En la kota vetero mia vesto forte malpurigis ; tial mi prenis bronson kaj purigis la veston. »

Tiujn frazojn Zamenhof tiris el sia cerbo. Ili klare montras sur kia viv-etaĝo li kutimigis vivi : sen sufiĉa hejto, kun seka pano, sen hejma komforto...

Li plimulto da unuaj adeptoj liaj estis el la sama viv-etaĝo. Li kun ili do konstruis Esperanton, bazitan sur la dua (demokrata) sistemo. Pasis jaroj, li mortis, liaj sinceraj adeptoj plejparte restis en Orienta Eŭropo, ... kaj jen, en Londono, Parizo, Genevo, — fondiĝis gvid-centroj, komfortaj, luksaj, en kiuj grand-sinjoroj predikas pri la bela, klasika, aristokrata lingvo, kiu devus speguli la altan viv-etaĝon de Okcident-Eŭropo. Eĉ, el la jaroj 1920-1924, unu el ili vane frotumis je reĝoj, ministroj, eminenteguloj por oficialigi Esperanton eĉ la Ligo de Nacioj.

***

Jen, la grava problemo de la lingva moraleco, kiu reflektas la moralon de la homoj. La lingvo — kiel pens-esprimilo — fatale respegulas la mentalon de siaj uzantoj. Plej ruza mensogulo, kaŝanta sian sekretan emon, senmaskiga en sia belfraza parolado... per apartaj trajtetoj, kiujn li mem ne konscias. Legu brilajn frunt-artikolojn de hipokritulo & komparu ilin, je tempodistancoj... vi tuj trovos en ili la pruvojn de lia malsincero.

En unu el siaj malnovaj leteroj, Zamenhof diris ke se li povus antaŭvidi ke lia lingvo servados al malnoblaj celoj, li preferus tuj detrui sian verkon. En 1910-1915 li jam komprenis ke la plej brila & brua parto da liaj adeptoj elektis la mensogan vojon, kiu kondukas al la kolosa propagando uzanta trompajn rimedojn. Sed li nenion diris publike pri tiu malĝoja konstato. Li ja ne plu okupis la lokon de Estro.

La samaj uloj, kiuj putrigis la samideanaran aeron, ili ankaŭ haltigis la sanan lingvan evoluon... En la loko de gajaj purakvaj torentoj da naiva Esperantismo, rapidfluantaj al la vivo, aperis stagnaj marĉoj en dutri ĉef-urboj, kies senmova putra akvaĵo venenigis provincajn torentojn, kiuj obeeme portis siajn peonojn... & kotizojn al la ĉefurbaj marĉoj.

Bedaŭrinda estis ne la monoperto, sed la lingva stagnado, malprogresado, kiu fatale rezultis el la morala stagnaĉo. Zamenhof centfoje ripetadis ke ne ia registaro, aŭ oficiala kongreso, sed la adeptaro mem povos fine kompletigi Esperanton, fari ĝin inda je la tutmonda rolo. La ĉefurbaj estruloj milfoje kontraŭdiradis la malan devizon : « La lingvo devas resti absolute netuŝebla & neŝangebla, kiel ĝia oficialigita Fundamento... »

Haltigu la gajfludon de torento... haltigu la libervivon de lingvo... vi estigos stagnadon, marĉon, putraĵon !

NIA IZOLECO

En 1907 multaj eminentaj scienculoj malaperis el Esperantujo, pro la fiasko reforma. De 1909 ĝis 1913 pluaj eminentuloj malaperis, pro la Cart-a konservegema partio ; Kabe estis inter ili. Do, iom-post-iom en Esperantujo restis nur tiuj, kiuj aprobis aŭ profitigis al si la konserveman movadon, aŭ kiuj esperis rekonvinki esperantistojn por la reformo : Sentis, Saussure, Stojan, Szmurlo, Meazzino, Hodler.

Por iu observanto, la unua belsuna printempa mateno vidigas bandetojn da vivuloj, kiuj venas al siaj preferataj plantoj : jen abeloj sur mielfloroj, jen burdoj sur polenkalikoj, skarabetoj ĉe radikoj, k.a. Alia observan-

to, en 1909-1913, povus vidi similan scenon : esperantistoj en Esperanto-gardeno, idistoj en la Logikejo, latinemuloj apud Romanala arbustaro, ĉiu bandeto ĉe sia laŭgusta preferejo, aparta, malproksima de la ceteraj.

Pro la timo pri reforma rezultis malfido je ĉia serioza studo, suspekto kontraŭ ĉia scienco. Esperantujo ignoris lingvistikon, intence malkonis Sciencjon, troigis sian propran povon, kvazaŭ sendependan de la Tergloba Sciencaro !

Kun nia standardo, himno, registaro (L.K.), insigno, propra literaturo, ĉekbanko, spemila mono, ni kreis por ni apartan Mondeton, ni sentis nin « Elektita Popolo », ĝermo de Superhomaro, kiu fiere izoligis, invitante la Homaron al sia Mondeto. Sajnis kvazaŭ du gigantoj, rivaloj por la konkero de la Universo... Nun, ni subite malblindigis : ni rimarkas ke nia eta formikejo svarmas & agitas en sia ĉirkaŭfermita mondeto, dum la Homaro daŭrigas sian pezan marŝadon al nekoneblaj Estontoj. Kiam la monto ne volis marŝi al Mahometo, tiam Mahometo ekpasis al la Monto. Ni faru same ; ni reniru la homaron, kies eta ero ni estas. Aliajn mondlingvanojn, — idistojn, reformistojn, IALA-anojn — ni rigardu amike, studu iliajn laborojn, kiuj celas la samon : unu mondlingvon ! Groteskan ludadon kun la oficialaĵoj, sankciigoj, administroj, registaremaj klopodoj... ni ĉesigu. Ni refarigu pli humanaj, pli kamaradaj, sen intrigado, sen venena disputado.

TAMEN... PROGRESO

La veraj kaj kleraj adeptoj, kies bonaj tipoj estis Grabowski, Kabe, Boirac, plielastigis & pliriĉigis Esperanton, ne per absurda amaso da klasikaj radikaĉoj, sed per ena plirdigo, precipe per forgeso de mallertaj kunmetaĵoj, per aliaj, pli trafaj vortoj, jen kunmetitaj el la bazaj eroj, jen trovitaj en la internacia vortara trezoro. Tiu solida plibonigado estis necese malrapida, des pli valora. Jen la tabelo kiu okulkvideble montras la plibonigan ŝtuparon ; la unua kolono entenas vortojn el la vortaro Rus-Esperanta de Zamenhof :

Table comparing words from Zamenhof's dictionary (1889) with modern Esperanto (1909-1919 and 1929-1939).

(Daŭrigota)

Verantu. uitgever : Vlaamse Esperantisten-Bond, Postbus 342, Brussel. — Drukkerij : J. Van Laer, Korte Begijnenstraat 36 - 38, Turnhout